

Crna Gora

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

Broj:
Podgorica, 08.06.2022. godine

S E K T O R S K A A N A L I Z A
za utvrđivanje predloga prioritetnih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava
za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija
iz Budžeta Crne Gore u 2023. godini

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu stručnih i planskih dokumenta odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama, i predstavlja osnov za utvrđivanje prioritetnih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekucioj za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstava nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioritete za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioriteta.

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO

1.1. Navedi u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☐ razvoj civilnog društva i volontizma	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivreda i ruralni razvoj
☐ zaštita lica sa invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ održivi razvoj
☐ društvena briga o djeci i mladima	☐ nauka	☐ zaštita potrošača
☐ pomoć starijim licima	☐ umjetnost	☐ rodna ravnopravnost

o zaštita i promoviranje ljudskih i manjinskih prava	o kultura	o borba protiv korupcije i organizovanog kriminala
o vladavina prava	o tehnička kultura	o borba protiv bolesti zavisnosti
o druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (navesti koje):		

2. PRIORITETNI PROBLEMI I POTREBE KOJE TREBA RIJEŠITI U 2023. GODINI FINANSIRANJEM PROJEKATA I PROGRAMA NVO

2.1. Navesti prioritete probleme u oblasti (ma) iz nadležnosti ministarstva koji se planiraju rješavati finansiranjem projekata i programa nevladinih organizacija. Opis problema obrazložiti koristeći konkretne mjerljive pokazatelje trenutnog stanja i željenog stanja odnosno rješenja, navodeći izvor u kojem su takvi podaci dostupni. Pokazatelji mogu biti informacije iz uporednih analiza, izvještaja, rezultata istraživanja, studija, i drugi dostupni statistički podaci.

Opis problema:		
<p>Sprečavanje nasilja nad djecom i njihova zaštita od nasilja predstavlja najvažniji cilj u planiranju aktivnosti u socijalnoj i dječjoj zaštiti. Zato je Crna Gora za svoje prioritete ciljeve postavila stvaranje uslova koji su prihvatljivi za optimalan rasi i razvoju djece, uključujući i ulaganje u roditeljske kompetencije, korišćenje praksi zasnovanih na čvrstim pokazateljima i intervencije čiji je cilj zaštita svakog djeteta. Ti prioritetni ciljevi pretloženi su u Strategiju za prevenciju i zaštitu djece od nasilja za period 2017–2021. godina.</p> <p>Specifični ciljevi strategije usmjereni su na unapređenje socijalnih službi i razvoju novih, nedostajućih usluga i usluga za podršku djece i porodici. Naime, u Crnoj Gori nedostaju ili su u fazi razvoja i implementiranja u sistem socijalne zaštite usluge namijenjene prevenciji nasilja i zanemarivanja djece kroz podršku porodici i kroz jačanje kapaciteta porodice da brine o djece. U situacijama kada postoji rizik od zanemarivanja ili zlostavljanja i nasilja nad djecom ili u slučajevima kada porodica usled niskih roditeljskih kapaciteta ne može na adekvatan način da odgovori na potrebe djece i pruži im optimalnu brigu, najčešći odgovor sistema socijalne zaštite je bio izmještanje djece iz bioloških porodica. Kako je posljednjih godina učinjen napredak na planu deinstitutionalizacije potrebno je nastaviti sa razvojem usluga u socijalnoj zaštiti koje će biti usmjerene na prevenciju izmještanja djece iz svojih bioloških porodica upravo kroz podršku porodicama i ulaganjima u jačanje roditeljskih kompetencija.</p>	Izvor(i) podataka	<p>1.Strategija za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa Akcionim planom za period 2017–2021. godina.</p> <p>2.Strategija zaštite od nasilja u porodici 2016-2020.god.</p> <p>3. UNICEF- istraživanje o nasilju nad djecom</p>
Podaci (analize, studije, statistički izvještaji, itd.) koji pojašnjavaju navedeni problem		
Istraživačka organizacija Ipsos je 2013.godine realizovala istraživanje o nasilju nad djecom u Crnoj Gori, znajući, stavovima i ponašanju, na uzorku od 1000 ispitanika, na populaciji ispitanika starosti 18 i više godina. Ispitivana je izloženost raznim vrstama takvih iskustava tokom prvih 18 godina života (zlostavljanje i zanemarivanje djece) i njihovo iskustvo s ponašanjima koja nose rizik po zdravlje, kao što su: seksualno iskustvo, rana trudnoća, zloupotreba supstanci, itd. Utvrđeno je da studenti najviše prijavljuju emocionalno zlostavljanje – 30,4% i emocionalno zanemarivanje – 27. Procenat prijavljivanja		

fizičkog zlostavljanja je 24,3%, a seksualnog zlostavljanja 3,9%. Što se tiče disfunkcionalnih porodica, najčešće se ukazuje na prisustvo scene kada je majka žrtva porodičnog nasilja, 24%, kao i zloupotrebe alkohola – 11,9%. U odnosu na studente koji nijesu kazali da su bili izloženi negativnim iskustvima u djetinjstvu, oni koji jesu pokazali su 2,7 puta veću vjerovatnoću da puše, 10 puta veću vjerovatnoću da koriste alkohol i droge, te 138 puta veću vjerovatnoću pokušaja suicida.

Prema istraživanju o znanju, stavovima i ponašanju javnosti u Crnoj Gori o nasilju nad djecom koje su krajem 2016.g. sproveli NVO SOS Nikšić, NVO Centar za ženska prava i UNICEF, 8% građana zna djeteta a 12% građana odraslu osobu koja je kao djeteta bila žrtva seksualnog zlostavljanja

Prema gore navedenom istraživanju o znanju, stavovima i ponašanju javnosti o nasilju nad djecom, metode vaspitanja djece u Crnoj Gori izazivaju zabrinutost u odnosu na međunarodne standarde i savremeno razumijevanje načina vaspitanja djece

Prema istraživanju MONSTAT i UNICEF iz 2013.g., 68% djece uzrasta 1-14 godina u Crnoj Gori su bila izložena fizičkoj agresiji u porodici tokom mjesec dana koje je prethodilo istraživanju, 31% bilo je izloženo fizičkoj kazni, a 2% teškoj fizičkoj kazni.

Tokom 2012. godine bilo je 70 djece žrtava nasilja u kojem su počinioci odrasle osobe. U dva slučaja djece su bila žrtve seksualnog nasilja, a u 18 žrtve nasilja u porodici. Iste te godine, 20 djece je bilo žrtva djela u kojima su počinioci druga djece, a od tog broja troje su žrtve seksualnog nasilja.

Tokom 2013. godine 41 djeteta bilo je žrtva nasilja u kojem su počinioci druga deca, a 115 žrtava nasilja su djeca žrtve odraslih osoba, tri su slučaja seksualnog nasilja i 50 djece je žrtava nasilja u porodici.

Tokom 2014. godine bilo je 14 djece žrtava djela čiji su počinioci djeca, a 148 su žrtve djela gdje su počinioci odrasli, tri su žrtve seksualnog nasilja i 52 žrtve nasilja u porodici.

Brojke pokazuju trend rasta djece žrtava krivičnih djela čiji su počinioci odrasle osobe, posebno nasilja u porodici, s trendom slabog pada broja djece žrtava maloljetničke delinkvencije.

Od 2012. do 2014. godine došlo je do povećanja od oko 100% kada se radi o broju djece koja su žrtve odraslih. **Na nasilje u porodici i seksualno nasilje nad djecom otpada otprilike 40% od ukupnog broja slučajeva nasilja nad djecom, a rod igra ulogu u seksualnom nasilju nad decom, jer su djevojčice bile žrtve u 93,1% slučajeva.**

Prema centrima za socijalni rad, koji direktno rade s djecom žrtvama nasilja,

<p>2013. godine prijavljeno je 270 djece kao žrtve nasilja, u 2014. godini je bilo 310 dece žrtava nasilja, u 2015. godini 390 djece žrtava nasilja, a u 2016. godini 396 djece žrtava nasilja.</p> <p>Tokom 2016. godine bilo je 228 žrtava porodičnog nasilja, 46 vanporodičnog nasilja, a 122 su bila žrtve zanemarivanja. Ukupno 202 žrtve su bile djevojčice a 188 dječaci</p> <p>Sva navedena istraživanja ukazuju na prisutnost čak i tendenciju rasta nasilja u porodici i broj djece žrtava nasilja, visokoj toleranciji porodica kada je u pitanju fizičko kaznjavanje kao vaspitna metoda sto upucije na potrebu razvoja servisa namjenjenih porodicama u cilju prevencije nasilja i stvaranja optimalnih ulova za rasti i razvoju djece.</p>	
---	--

2.2. Navesti ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi sa identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
Strategija za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa Akcionim planom 2017-2021	Specifični strateški cilj 2: Unapređenje institucionalnog okvira za profesionalnu, kvalitetnu i efikasniju brigu i zaštitu djeteta

2.3. Obrazložiti na koji način nevladine organizacije mogu doprinijeti rješavanju problema identifikovanih pod tačkom 2.1., koje aktivnosti su prihvatljive za postizanje željenog rezultata, kako se planira praćenje i vrednovanje doprinosa rješavanju pomenutih problema. Navesti konkretne mjerljive pokazatelje/indikatora za praćenje doprinosa nevladinih organizacija rješavanju identifikovanih problema i izvore verifikacije učinjelog.

Opis načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema	Konkretni mjerljivi pokazatelji doprinosa nevladinih organizacija	Izvor(i) podataka
<p>Nevladine organizacije kroz pružanje usluga za koje centri za socijalni rad nemaju dovoljno kapaciteta mogu prevenirati izmještanja djece iz bioloskih porodica kao i doprinijeti prevenciji nasilja i zanemarivanja djece.</p> <p>NVO mogu, takođe pružiti podršku u edukaciji kadra za rad na pružanju određenih usluga , ostvarivati kontinuiranu saradnju sa MFSS, Centrima za socijalni rad, vršiti kontinuiranu koordinaciju aktivnosti i superviziju stručnog rada.</p>	<p>Doprimos nevladinih organizacija će se mjeriti definisanim indikatorima i ostvarenim rezultatima koji su planirani projektom.</p> <p>Mjerljivi indikatori verifikacije su:</p> <p>1. Aktivnosti pružanja usluga:</p> <p>a. Broj porodica kojima se pruža usluga</p> <p>b. Broj djece koja su obuhvaćena uslugom</p> <p>c. Broj djece izmještene iz porodica koje su obuhvaćene uslugom</p> <p>2. Edukativne aktivnosti</p> <p>Broj osoba koje su obuhvaćene edukacijom za</p>	<p>Izvjestaji o aktivnostima i realizaciji projekata sačinjeni od strane NVO i MRSS.</p>

	pružanje usluga 3. Promotivne aktivnosti .Broj promotivnih aktivnosti	
--	--	--

3. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

3.1. Navesti ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2023. godini doprinijeti projekti i programi nevladinih organizacija.

Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija u 2023. godini	Nacin na koji će javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva (ukratko opisati)
Specifični strateški cilj 2: Unapređenje institucionalnog okvira za profesionalnu, kvalitetnu i efikasniju brigu i zaštitu djeteta	Razvoj usluga kojima se unapređuje institucionalni okvir za profesionalnu, kvalitetnu i efikasniju brigu i zaštitu djece (razvoj metodologije i procedura rada kao i standarda usluge) i implementacija usluga u sistem socijalne i dječije zaštite (što nam je krajnji cilj) moguća je financiranjem putem konkursa i nastavkom započetih aktivnosti na tom planu. Kroz konkurse se može doprinijeti razvoju ovih usluga kao efikasnog vida podiske porodicama u riziku, a u cilju prevencije zanemarivanja i nasilja nad djecom. Razvojem usluga namijenjenh porodicama jačaju se roditeljski kapaciteti i kompetencije te se time efikasno prevencira nasilje i zanemarivanje djece i utiče na stvaranje uslova za optimalan rasi i razvoj djece.

4. JAVNI KONKURSI ZA FINANSIRANJE PROJEKATA I PROGRAMA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

4.1. Navesti javne konkurse koji se predlažu za objavljivanje u 2023. godini u cilju doprinosa ostvarenju strateških ciljeva iz sektorske nadležnosti (iz tačke 3.1.), uz prijedlog potrebnih iznosa. Ukoliko postoji mogućnost preklapanja s javnim konkursima iz nacionalnih, sredstava EU ili drugih vanjskih fondova iz nadležnosti neke druge institucije, navesti s kojim organom je potrebno koordinirati oblasti finansiranja.

Naziv javnog konkursa	Iznos	Drugi donatori s kojima je potrebno koordinirati oblasti finansiranja
-----------------------	-------	---

- 4.2. Navesti ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se finansirati putem javnog konkursa. Ukratko navesti glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u 2023. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe

Cilj projekta **Podrška porodicama u krizi** je razvoj usluga koji je namijenjen porodicama i djeci u riziku odnosno da se izgrade resursi koji će omogućiti biološkim porodicama da razviju svoje snage kako bi djeca, posebno ona mlađa od 3 godine, odrastala u prirodnoj sredini, u svojoj porodici.

Specifični ciljevi projekta su da se:

- Prevenција i sprječavanje izmještanje djeteta iz svoje prirodne porodice i unaprijedi funkcionisanje biološke porodice
- Pomogne u procesu re-integracije djeteta u svoju porodicu, djeteta koje je bilo privremeno smješteno u instituciju, hraniteljsvo ili kod srodnika;
- Pravovremeno reaguje na rizične situacije u porodici u smislu prevencije nasilja, zanemarivanja i zlostavljanja.
- Pomogne sistemu da pruži adekvatnu zaštitu i podršku djetetu i porodici, koja će biti u najboljem interesu djeteta.
 - Porodice djece od 0 do 3 godine prioriteto i djece preko 3 godine kod kojih postoji rizik od odvajanja djece iz porodice.(Oko 100porodica)
 - Porodice djece koje ispoljavaju probleme u ponasanju, kao i porodice u kojima je bilo prisutno nasilje ili zanemarivanje djece ,porodice u kojima su roditelji uzivaoi PAS, hronocno obojeli te stoga nefunkcionalni u roditeljskoj ulozi i sicno (Oko 100 porodica)
 - Porodice djece koja su smještena u instituciji, hraniteljskoj porodici, koje pokazuju minimum kapaciteta za stvaranje uslova za povratak djeteta.(Oko 50 porodica)

Porodicama sa ovom tipom problema u funkcionisanju potreba je intenzivna stručna pomoć i podrška – savjetodavni rad na jačanju roditeljskih kompetencija, zastupanje, učenje životnih vještina potrebnih za adekvatnu brigu o djeci, stvaranje mreže podrške za porodicu na lokalnom nivou ostvarivanjem kontakata i saradnje sa zdravstvenim, obrazovnim , sportskim organizacijama, NVO sektorom i sl.

Indirektna ciljna grupa su Centri za socijalni rad odnosno usluga je koncipirana kao podrška sistemu socijne i dječije zaštite u pružanju podrške porodicama u krizi. Indirektno benefite od projekta imaju šire porodice korisnika usluga, odnosno lokalne zajednice u kojima porodice žive. Naime osnaživanje porodica i smanjenjem rizika za izmještanje djece, odnosno rizika od zanemarivanja i zlostavljanja prevenitira se socijalna patologija i čuvaju resursi zajednice .

- 4.3. Navesti očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladinim organizacijama na osnovu javnog konkursa.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
Planirano je finansiranje jednog projekta/sa NVO se može zaključiti jedan ugovor	
Projekat Podrška porodicama u krizi	5

- 4.4. Navesti najviši i najniži iznosi finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

Naziv javnog konkursa: **Projekat Podrška porodicama u krizi**

Najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 10.000,00 EURA

Najviši iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 30.000,00 EURA

NAPOMENA: stavom 4 člana 32ž Zakona o NVO, definisano je: *“Ukupan iznos sredstava koja se na osnovu javnog konkursa mogu dobiti nevladinoj organizaciji za finansiranje projekta, odnosno programu, ne može preći 20% od ukupno opredjeljenih sredstava koja se raspodjeljuju na osnovu tog konkursa.”*

5. KONSULTACIJE SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

5.1. Navesti na koji način je u skladu sa važećim propisima obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovale u konsultacijama

6. KAPACITETI ZA SPROVODENJE JAVNOG KONKURSA

6.1. Navesti broj službenika/ica i spoljnih saradnika koji će biti zaduženi za sprovođenje javnog konkursa i praćenje realizacije finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija (uključujući najmanje jednu terensku posjetu, prilikom koje će se provjeravati izvršavanje ugovornih obaveza, namjensko trošenje sredstava, te postizanje rezultata planiranih javnim konkursom i odobrenim projektom/programom).

Naziv javnog konkursa	Broj službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija	Imena službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija
Podrška porodicama u krizi	3	Mersiha Hasanbegović
		Biljana Vučetić
		Irma Mušović

Očjera ministra:

Admir Adrović

Ime i prezime

Admir Adrović

Potpis